

ИТГЭМЖЛЭЛ:

Худалдааг хөнгөвчлөх нь

Олон улсын худалдааны ач холбогдол

Олон улсын худалдаа гэдэг нь бараа, үйлчилгээ, баялагийг улс орон, газар нутгаар хил дамжуулан солилцохыг хэлнэ.

Өөрийн хэрэгцээгээ зөвхөн өөрийн улс оронд үйлдвэрлэсэн бараа үйлчилгээгээр хангана гэсэн хязгаарлагдмал төсөөлөлийг бид даяаршлын үр дүнд гадаадын улс орны олон төрлийн бараа үйлчилгээнээс олж авах боломжтой болсон.

Олон улсын худалдаа жил ирэх тутам өсөн нэмэгдэж, хэдэн их наяд ам.доллараар хэмжигдэх болоод байна. Ихэнх улс орнуудын дотоодын нийт бүтээгдэхүүний томоохон хэсгийг олон улсын худалдаа эзлэх болжээ. Улс орнуудын хооронд бараа, үйлчилгээ, баялагийн урсгалыг дэмжих нь зөвхөн хувь хүмүүсийн эрүүл мэнд, сайн сайханд нөлөөлөөд зогсохгүй, улс орнуудын эдийн засгийн тогтвортой байдлыг хангах ач холбогдолтой юм.

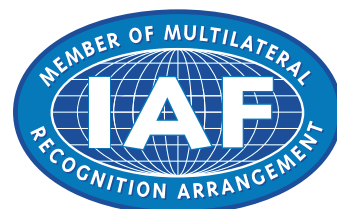

Тулгарч буй ямар асуудлууд байна вэ?

Олон улсын худалдаа өсөх тутам үндэсний болон олон улсын түвшинд сайн дурын ба заавал биелүүлэх техникийн зохицуулалт, стандарт, сорилт, техникийн хяналт, баталгаажуулалтын үйл явц зах зээлийн салбар бүрт нэвтэрч, сорилт, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ, менежментийн тогтолцоо, хүний нөөцийн хүрээнд хэрэгжүүлэх шаардлагатай болдог. Эдгээр хууль ёсны шаардлагыг хэрэглэгч, бизнес эрхлэгч, зохицуулагч нарын аюулгүй байдал, чанарын шаардлагыг хангахаар тавьдаг бөгөөд бүтээгдэхүүний гарал үүслээс үл хамааран бүх бүтээгдэхүүн үйлчилгээнд хамаарна

Хил давж буй бараа үйлчилгээ нь хувь хүний эрүүл мэнд, аюулгүй байдал, байгаль орчинд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй байх нь хувь хүн, байгууллага төдийгүй, үндэсний болон олон улсын эдийн засгийн аюулгүй байдалд чухал нөлөөтэй.

Гэхдээ, улс орон бүрийн стандарт, зохицуулалтууд өөр өөр байдаг эдийн засгийн нөхцөл бэрхшээлүүд тулгардаг ч бараа үйлчилгээг нэвтрүүлэхэд бизнес эрхлэгчдэд дарамт болохооргүй, өртөг багатай, бүтээгдэхүүнээ дотоодын зах зээлд гаргах болон экспортлоход техникийн саад тотгор болохооргүй байх нь зохимжтой.

Итгэмжлэл ямар хэрэгтэй вэ?

Хүн амын нийтлэг ашиг сонирхлыг хамгаалахын тулд зах зээлийн бүхий л салбарт итгэмжлэлээр дамжуулан тохирлын үнэлгээний байгууллагын техникийн чадавхийг баталгаажуулж, найдвартай, ил тод байдлыг хангана. Сорилт, баталгаажуулалт, техникийн хяналт, шалгалт тохируулгын нийцэл, тохиромжтой байдлыг хянах байгууллагууд байдаг. Эдгээр байгууллагуудыг олон улсын стандарт, шаардлагууд, бусад зохицуулалтуудыг хэрэгжүүлж байгаа эсэхийг хөндлөнгийн ил тод үнэлгээгээр итгэмжлэнэ.

Дэлхийн худалдааны 80 орчим хувьд (ойролцоогоор 4 их наяд ам.доллар) тохирлын үнэлгээг¹ ямар нэгэн байдлаар ашигласан байдаг бөгөөд үр дүнтэй ашигласан тохиолдолд Засгийн газар, зах зээлд тавигдаж буй шаардлагыг хангаж байгаа баталгаа болдог бөгөөд тухайн бүтээгдэхүүний өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлж байдаг. Ингэснээр худалдааг хөнгөвчилж, эдийн засгийн хүртээмжтэй өсөлтөд хувь нэмрээ оруулан, жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжиж, хөгжиж буй орнуудад өрсөлдөх ижил боломжийг олгоно.

Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа хөгжлийн байгууллага (ЭЗХАХБ), НҮБ-ын Аж үйлдвэрийн хөгжлийн байгууллага (ЮНИДО), Дэлхийн банкнаас хийсэн судалгаанд Итгэмжлэлийн үр дүнг олон улсын түвшинд хүлээн зөвшөөрөх тухай хэлэлцээрийн хүрээнд өндөр хөгжилтэй орнуудын худалдаанд итгэмжлэл эерэг нөлөө үзүүлэх бөгөөд

хөгжиж буй орнуудын худалдааг тэлэх ач холбогдолтой болохыг тэмдэглэжээ. НҮБ-ын Европын Эдийн засгийн комисс (НҮБУЭЗК)-оос олон улсын стандарт, итгэмжлэлд тулгуурлан хууль эрх зүйн орчноо бий болгох тухай, харин ЮНИДО-гоос стандарт, итгэмжлэлээр дамжуулан Нэгдсэн үндэстний байгууллагын Тогтвортой хөгжлийн зорилгуудыг² хэрэгжүүлэх тухай зөвлөмжүүдийг тус тус хэвлэж гаргасан байна.

Итгэмжлэгдсэн тохирлын үнэлгээ нь бизнес эрхлэгчдэд олон улсын стандарт, журмыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх нэг арга хэлбэр болох төдийгүй шинэ зах зээлд гарах, ялангуяа олон улсын зах зээлд нэвтрэх нэг давуу тал болох юм.

ILAC (лаборатори, хяналтын байгууллагын итгэмжлэл), IAF (менежментийн тогтолцоо, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ, ажилтны баталгаажуулалтын итгэмжлэл) хоёул өөрийн гишүүн байгууллагуудын хооронд итгэмжлэлийн тогтолцоо, үнэлгээг харилцан хүлээн зөвшөөрөх тухай олон талт хэлэлцээрийг бий болгохыг зорин ажиллаж байна.

Ингэснээр, хил дамнан худалдаалж байгаа бараа, үйлчилгээг улс бүрт нэмэлт сорилт, хяналт хийлгэх, эсвэл баталгаажуулах шаардлагагүй болох юм.

¹ Эх үүсвэр OECD

² <http://www.publicsectorassurance.org/topic-areas/trade/#research-tab> саайтыг харна уу.

Итгэмжлэлийн ач холбогдол юу вэ?

Үндэсний эрх бүхий, зохицуулагч байгууллагын хувьд

Тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлээр дамжуулан стандартын хэрэгжилтийг ашиглан хууль журмын хэрэгжилтэд хялбарханаар хяналт тавих боломжтой бөгөөд энэ нь бизнес эрхлэгчид төрийн байгууллагатай харьцах хугацааг багасна.

Үндэсний итгэмжлэлийн байгууллагуудын хооронд олон талт тогтолцоог бий болгож итгэмжлэлийн үр дүнг харилцан хүлээн зөвшөөрөх нь олон улсын түвшинд тухайн стандарт, шаардлагыг биелүүлж байгааг баталсан “баталгааны тэмдэг” гэж ойлгож болно. Энэхүү тогтолцоо нь Засгийн газар, эрх бүхий байгууллагуудад найдвартай, эрүүл, суурь тогтолцоог бий болгож өгч байгаа бөгөөд үүнд тулгуурлан Засгийн газар хоорондын хоёр ба олон талт худалдааны хэлэлцээрийг байгуулдаг.

Хүнсний салбарт ашигласан зарим нэг жишээг Төрийн баталгаа хуудаснаас харна уу. –

www.publicsectorassurance.org/topic-areas/trade

Хэрэглэгчийн хувьд

Олон улсын итгэмжлэлийн хэлэлцээр нь хэрэглэгчийн хувьд зах зээл дээрх бараа, үйлчилгээний нэр төрөл, сонголтыг нэмэгдүүлэх бөгөөд аль улсад үйлдвэрлэсэнээс үл хамааран бүтээгдэхүүний чанар аюулгүй байдлын стандартыг хангаж байгаа гэсэн баталгааг гаргадаг.

Аж ахуйн нэгж, байгууллагуудын хувьд

Итгэмжлэгдсэн тохирлын үнэлгээг ашиглаж олон улсын болон үндэсний стандарт, журмыг биелүүлж байгаагаа харуулах боломжтой бөгөөд энэ нь түүнийг бусад өрсөлдөгчдөөс нь ялгаруулж чадна.

Итгэмжлэл нь олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн учраас бизнес эрхлэгчдэд дотоодын зах зээлд төдийгүй, олон улсын зах зээлд гарах боломжийг олгоно. Төр ба хувийн хэвшлийн олон байгууллага дотоодын болон олон улсын зах зээл дээр итгэмжлэгдсэн сорилт, техникийн хяналт, баталгаажуулалтын үйлчилгээ үзүүлж байгаа бөгөөд энэ нь худалдааны гэрээ байгуулах урьдчилсан нөхцөл болж байна.

Итгэмжлэгдсэн тохирлын үнэлгээ нь бизнесийн үйл ажиллагаанд өөр олон хэлбэрээр дэмжлэг үзүүлнэ. Тухайлбал, төрийн шат дамжлагыг бууруулснаар бизнесийн байгууллагууд цаг, хугацаагаа хэмнэнэ. Эрсдлийн удирдлагын тогтолцоо сайжран шийдвэр гаргахад хялбар болно. Жишээлбэл, дотоодын нийлүүлэгч, импортын бүтээгдэхүүн сонгоходоо холбогдох мэдээллийг ашиглан шийдвэр гаргана. Гомдол гарсан тохиолдолд хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг баталж чадна.

Итгэмжлэгдсэн тохирлын үнэлгээний талаар www.business-benefits.org

ILAC

ILAC нь дэлхийн улс орнуудын итгэмжлэлийн болон холбогдох байгууллагуудыг багтаасан лаборатори, техникийн хяналтын итгэмжлэлийн олон улсын байгууллага юм. ILAC-ийн www.ilac.org вэбсайтаас лаборатори, техникийн хяналтын итгэмжлэлийн талаарх дэлгэрэнгүй мэдээллийг авч болох бөгөөд дэлхийн улс орон бүрт байдаг гишүүн байгууллагуудынх нь талаар мэдээлэлийг авч болно.

ILAC нь төр, хувийн хэвшлийн байгууллагуудын итгэмжлэгдсэн лаборатори, техникийн хяналтын байгууллагуудын үр дүн, бусад орнуудын итгэмжлэлийн байгууллагын үр дүнгүүдийг хүлээн зөвшөөрөхийг дэмжиж ажилладаг. ILAC нь нэг зорилго, чиглэлээр ажилладаг олон байгууллага, сонирхогч талуудтай хамтран ажилладаг юм.

IAF

Олон улсын итгэмжлэлийн форум (IAF) нь тохирлын үнэлгээний үйл ажиллагаа явуулдаг, ялангуяа менежментийн тогтолцоо, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ, хүний нөөцийн чиглэлээр тохирлын үнэлгээний үйл ажиллагаа явуулдаг итгэмжлэл, баталгаажуулалтын байгууллагуудын холбоо юм.

IAF нь итгэмжлэгдсэн баталгаажуулалтын байгууллагын олгож буй тохирлын үнэлгээний гэрчилгээг дэлхий дахинд хүлээн зөвшөөрөхийг дэмждэг бөгөөд өөрийн үйл ажиллагаа, хөтөлбөрөөр дамжуулан оролцогч бүх талууддаа дэмжлэг үзүүлэн ажиллаж байна.

ILAC-ийн ажлын алба

PO Box 7507
Silverwater
NSW 2128
Australia

Phone: +612 9736 8374
Email: ilac@nata.com.au

www.ilac.org

IAF-ийн ажлын алба

Elva Nilsen
28 Chemin Old Chelsea
Box 1811, Chelsea, Quebec
Canada J9B 1A0

Phone: +1 (613) 454 8159
Email: iaf@iaf.nu

www.iaf.nu